

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัย : พระอธิการกริธา จันทวิโส (ศรีใส)

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)

คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
: ดร.พิเชฐ ทังโต, พธ.บ., M.A., Ph.D.(Public Administration)
: พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร., พธ.บ., ศศ.ม.,
D.P.A. (Public Administration)

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ๒) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ๓) เพื่อนำเสนอการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๒๕ รูป/คน เพื่อหาการพัฒนารูปแบบเบื้องต้นก่อนนำเสนอต่อการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ก่อนจะนำข้อมูลที่ได้นำไปสู่การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (survey Research) จากกลุ่มตัวอย่าง ๓๘๑ รูป/คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionare) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนาความ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพและปัญหาแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ จำนวนครูพระสอนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ๒ ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ คือ สื่อการเรียนการสอนไม่มีความน่าสนใจ สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัย ทำให้วงนอมน่าเบื่อ ๓ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้อยู่ คือ โรงเรียนมีอาคารสถานที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อบรรยากาศการเรียนรู้ ขาดห้องประชุม ห้องโสต ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพยาบาล จัดอยู่ในปูชนียสถานเอกเทศต่างหาก ก็ทำให้บรรยากาศการเรียนรู้น้อย ๔ ด้านกิจกรรมการสอน คือ พระภิกษุจัดกิจกรรมการเรียนสอนไม่เข้าใจทำให้นักเรียนเกิดความน่าเบื่อและง่วงนอนมาก กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เป็น

แบบเรียบง่าย ๕ ด้านการวัดและประเมินผล คือ ขาดการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ไม่มีการประเมินผลการสอนของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา

๒. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา พบว่า ๑)กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงหลักสูตรพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๓๓) โดยมีการเปลี่ยนแปลงคำอธิบายรายวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และได้เพิ่มวิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาเลือกเสรี ในกลุ่มสังคมศึกษา กำหนดให้เรียนสัปดาห์ละ ๒ คาบตลอดภาคเรียนได้ ๑ หน่วยการเรียนรู้ และกำหนดให้นักเรียนที่นับถือพระพุทธศาสนาทุกคนต้องเรียน โดยเน้นการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างแท้จริง เช่น ด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา มีเจตคติที่ดีที่ถูกต้องทางพระพุทธศาสนา เกิดศรัทธาและสำนึกในความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคม และสามารถปฏิบัติตามหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม วิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาเลือกในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา รวม ๘ รายวิชา โดยกลุ่มวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีความมุ่งหมายในการสร้างพลเมืองของชาติให้มีคุณภาพ สามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้อย่างปกติ วิชาสังคมศึกษาจึงเป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับมนุษย์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อผลิตคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอยู่ตลอดเวลา ให้สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ ความรู้สึก หรือค่านิยมที่พึงงามให้แก่คนในสังคม ได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาสังคมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

๓. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ๑. การบริหารบุคคล ผู้บริหารจัดการเรียนการสอนต้องสนับสนุนงบประมาณให้ครูผู้สอนเข้ามาสอนวิชาพระพุทธศาสนามากขึ้น มีความเหมาะสมต่อจำนวนผู้เรียน ๒. ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ผู้สอนต้องผลิตสื่อการเรียนการสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานที่ของโรงเรียนซึ่งมีความพร้อม คณะสงฆ์คัดเลือกผู้สอนที่มีทักษะสูงสามารถจัดทำแผนการสอนผลิตสื่อสนับสนุนครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องให้การสอนมีความพร้อมสมบูรณ์ ๓. ด้านบรรยากาศการเรียนรูู้ ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดงบประมาณ แสวงหางบประมาณ จากภายนอกสนับสนุนการสร้างบรรยากาศ สถานที่ให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และมีสื่อการสอนที่หน้าอ่าน ๔. ด้านกิจกรรมการสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ และสื่อที่กระตุ้นความสนใจผู้เรียน ๕. ด้านการวัดผลประเมินผล ผู้สอนนำองค์ความรู้จากครูผู้สอนมาสนับสนุนในการวัดผลประเมินผล ให้เป็นไปตามหลักสูตรของโรงเรียน

Dissertation Title : The Development of Model for the Management in Learning and Teaching Buddhism in Secondary School of Nakhonsithammarat Province

Researcher : Phraathikhankritha Chanthawangso (Sisai)

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)

Dissertation Supervisory Committee

: Dr.Phichet Thangto, B.A., M.A., Ph.D. (Public Administration)

: PhrakhrusangkharakKiattisak Kittipanyo, Dr., B.A., M.A.,
D.P.A. (Public Administration)

Date of Graduation : January 19, 2016

ABSTRACT

Objectives of this research were to : 1) to study the teaching of Buddhism in secondary schools, Nakhon Si Thammarat province, 2) to study the concept, theories about the development of teaching Buddhism 3) to present the development of management teaching religion in secondary schools. Nakhon Si Thammarat province.

Research methods are combined (Mixed Methods Research) between qualitative research , used in-depth interviews from the key data of 25 persons to elementary development before presentation to discussion groups (focus group discussion) then taking the data to quantitative research that used survey research (Qualitative Research) from a sample of 381 persons by simple random sampling. Data were collected by questionnaires. Analysis of qualitative data, analysis data from documents, observation without participation, depth interviews, use a descriptive data analysis and context, statistical analysis of data on the frequency , percentage ,average and standard deviation .

The results showed that

1. Conditions and problems of management for teaching Buddhism in secondary schools, Nakhon Si Thammarat province found that 1) management in learning and teaching , it was lacked of teacher and not balanced of students, 2) the media and knowledge sources, it was not interesting, learning and teaching are outdated, feeling sleepy and boring 3) environment of learning , a building used for teaching was inadequate. Lack of conference rooms, an audiovisual room, science room, nurse room, held individually in separate places, it was less learning environment 4) teaching activities ,it was not inspiring teaching and learning activities, students become bored and sleepy,teaching activities was simple 5) The

evaluation was the lack of authentic assessment and evaluation, without valuation of teachers who taught Buddhism.

2. Theories of the development teaching Buddhism found that 1) the Ministry of Education has proposed a revised high school curriculum in 2524 B.E. (Revised Edition 2533) . The course has changed to a more nuanced harmonies. Buddhism was added as the elective subject in social studies, two class periods per week throughout the semester as one unit. All students who were Buddhist required to learn more by focusing development in areas such as real knowledge and understanding of the content. The corrected attitude towards Buddhism, faith and realizing the importance of Bhuddism on society. And can perform their duties properly Buddhist as well as leading Buddha teaching principles into practice in daily life. To develop themselves and society Buddhism is an elective course in social studies, including 8 by a group of social studies. The course is intended to create a national citizen's quality. It can be a solution and is able to adapt to a normal social environment, it is social studies education about human beings. The aim is to produce people able to live in a society that has changed. Both the economy and society over time. To develop the knowledge, skills, values, feelings, or good for society. The objectives of upper secondary social studies curriculum.

3 . Development of the management style of teaching Buddhism in secondary schools, Nakhon Si Thammarat Province found that 1) personnel management, the executive of education must support teachers to teach Buddhism more for learner appropriately 2) The use of media and resources, Teachers need instructional materials to suit the location of the school, which is well equipped. The clergy were highly skilled instructors can prepare lesson plans, production continues to support teachers and teaching are completely equipped 3). learning environment, teachers, school administrators, should provide the budget, find out for the external budget support , support the learning atmosphere, and prepare for good media . 4) teaching activities, in the classroom, teaching in an online format, media attention and motivate learners 5) The measurement and evaluation, the instructors bring knowledge from teacher to support the measurement and evaluation, according to the school curriculum.